

Vlnr Theo de Rooij, Rob Batenburg, Tygo Spielmeijer

Jubileumboek De Hollandsche Molen met Schiedams tintje

Vereniging De Hollandsche Molen is in 1923 opgericht in een tijd dat Nederland één voor één haar windmolens dreigde te verliezen. Zij maakte zich aanvankelijk hard voor hun economische functie. Toen echter nieuwe energiebronnen en technieken deze oude werktuigen steeds sneller overbodig maakten, verschoof het accent naar de historische en iconische waarde van de molens.

Dit jaar bestaat deze landelijke molenbelangenvereniging 100 jaar. Om dat te vieren werd o.a. een jubileumboek uitgegeven. Wij zijn trots en vereerd dat drie generaties Schiedamse molenaars op de omslag mogen prijken vanaf de balie van molen De Vrijheid. In het boek staan nog meer prachtige sfeerfoto's van het dagelijks werk op deze Schiedamse korenmolens waar nog steeds ambachtelijk wordt gemalen.

Dit speciale molenboek over 100 jaar molenbehoud is voor €29,95 verkrijgbaar via:

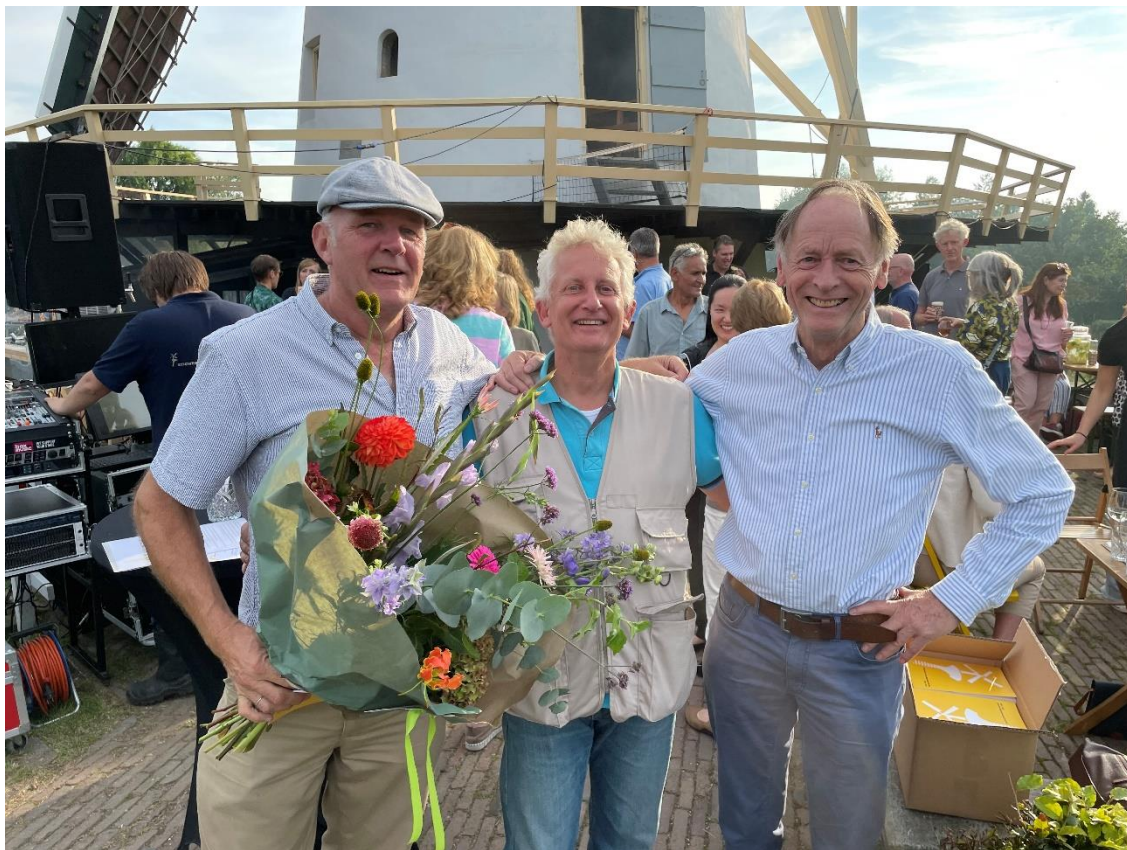
<https://winkel.molens.nl/products/van-werktuig-tot-wereldmerk-100-jaar-molenbehoud>

Wissel van de wacht

Afgelopen september nam directeur Hugo Boogaard afscheid van personeel en vrijwilligers tijdens onze jaarlijkse bbq bij de Babbersmolen. "Het waren zeven intensieve maar mooie jaren." aldus Boogaard. Er is als team van medewerkers en vrijwilligers in samenwerking met Stichting Restauratie Werkplaats Schiedam ontzettend veel werk verzet. Daar kijk ik met trots op terug." Na de fysieke herbouw van molen De Kameel en de restauratie van de Babbersmolen onder zijn voorganger Jan Klitsie is de laatste jaren het accent gelegd op activiteiten in de molens en samenwerking met andere partijen in de stad. Zo zijn bij de Babbersmolen educatieve activiteiten gestart en is samen met het Nationaal Jenever-museum molen De Walvisch ingericht als combinatieplek voor molenwinkel, museum en

vertrekplaats van Rondvaarten Schiedam. Ook is er een intensieve ronde groot onderhoud geweest waarbij het metselwerk van alle monumentale stadsmolens is hersteld.

Ernst Richel is zijn opvolger en al een bekende bij de stichting. Hij was lid van het bestuur en is molenaar op molen De Kameel. Al tijdens zijn middelbare schooltijd is hij besmet geraakt met het molenvirus en heeft jarenlang als vrijwilliger gewerkt op korenmolen Aeolus in Vlaardingen. “Ik kijk er erg naar uit! Ik ben verknocht geraakt aan de molens van Schiedam en de vele mensen die ze in stand houden. Samen met personeel, vrijwilligers en bestuur wil ik nieuwe plannen maken om de molens in optimale staat te houden en te verankeren in de moderne samenleving.”

Vlnr Hugo Boogaard, Ernst Richel & Jan Klitsie

Brandweeroefeningen op molen De Kameel

Het wordt voor ons bijna een vertrouwd beeld: imposante rode auto's voor de deur en brandweeroefeningen op de balie. Toch zijn de brandweeroefeningen dit jaar anders omdat er meer wordt samengewerkt met onze stichting. Zo heeft onze nieuwe directeur op de kazerne een molenworkshop gegeven en zijn er gezamenlijk uitdagende scenario's bedacht voor de blus- en reddingsoefeningen. Hierdoor hebben de brandweeroefeningen meer inzicht en praktijkervaring gekregen in de werking van een windmolen

en de potentieel gevaarlijke situaties die tijdens hun inzet kunnen ontstaan. En niet onbelangrijk: het kan ook helpen om de monumentale waarde van de molens bij een echte blusactie zo goed mogelijk te behouden. Wat daarbij sowieso helpt is dat, dankzij verschillende fondsen, Stichting De Schiedamse Molens inmiddels de meeste molens van een kostbare droge sprinkler- en brandmeldinstallatie heeft voorzien. We hopen de laatste twee molens zo spoedig mogelijk daar aan toe te voegen.

Afrikaans bezoek

Serious Bee Distillers, één van de klanten van ons ambachtelijk maalbedrijf, heeft op verzoek van een opdrachtgever uit Togo een palmwijn gedistilleerd. Een Afrikaanse delegatie kwam in maart de drank proeven en keuren. Na goedkeuring kan hij nu in productie worden genomen en op de markt worden gebracht als Ahobli Spiritual Sodabi. Het gaat om een drank met een spirituele en historische achtergrond. In landen als Togo, Ghana en Benin wordt al eeuwenlang palmwijn gedistilleerd tot 'sodabi'. Deze drank werd en wordt gebruikt om plengoffers te brengen bij belangrijke rituele gelegenheden. Een Togolese prins en leden van de band 'Togo All Stars' kwamen samen met Serious Bee Distillers op bezoek bij molen De Vrijheid om het maalproces te zien.

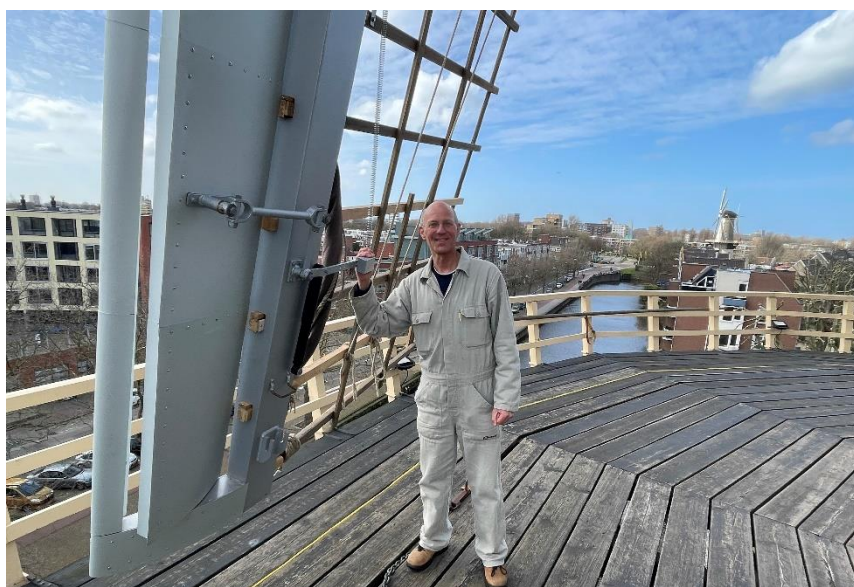
Vissen op een poldermolen

Op het erf van de Babbersmolen krijgt een klein bouwsel vorm. Het is de basis van een stenen vuurplaats voor een taanketel. Visvangst was een belangrijke bijverdienste voor een poldermolenaarsgezin. Voor eigen consumptie maar zeker ook voor de verkoop aan visopkopers, die hiervoor regelmatig de molen aandeden. Naast windrecht had een poldermolenaar dan ook visrecht. Om de levensduur van visnetten te verlengen werden zij ondergedompeld in een taanketel. Daarin bevond zich een bruine kokende vloeistof van o.a. eikenschors. Het vrijgekomen looizuur conserveerde de netten. Vanwege de bruine kleur wordt een zongebruind gezicht ook wel een getaand gezicht genoemd.

Molen De Walvisch

Schiedam kan met recht een molenstad worden genoemd. Niet alleen heeft ze veel molens binnen haar gemeentegrenzen, de brandersmolens rond de historische binnenstad zijn ook nog eens de grootste van de wereld. Daarnaast kunnen molenliefhebbers sinds dit jaar op museummolen De Walvisch kennismaken met een derde soort wiekstelsel in Schiedam. De meeste andere stadsmolens hebben een gevluht met oudhollands tuigage. Enkele hebben het zgn. Fauëlsysteem ook wel bekend als fokwieken. Dankzij verschillende subsidies, schenkingen en een crowdfundingactie konden in april j.l. op molen De Walvisch Van Busselneuzen worden aangebracht.

Molenaar Matthieu Zuiderwijk naast een Van Busselneus met regelklep

Deze techniek is in de jaren '30 van de vorige eeuw bedacht door molenmaker Van Bussel.

De stalen roeden worden daarbij voorzien van een gestroomlijnde aluminium 'neus' waardoor ze met minder wind toch de gewenste snelheid kunnen behalen. Molen De Walvisch had dit systeem al eerder van 1943 tot 1959.

Vrijwilligers

De Schiedamse molens zijn prachtig om te zien maar om ze tot leven te wekken zijn vrijwilligers onmisbaar.

Wij kunnen altijd gastheren en -vrouwen gebruiken bij evenementen, voor educatie of groenonderhoud bij de Babbersmolen, als redacteur of als molenaar.

Per direct zoeken wij ook:

- Molengidsen voor Museummolen De Walvisch
- Extra handjes voor molenwinkel De Walvisch
- Chauffeurs voor maalbedrijf in molen De Vrijheid

Interesse? Mail naar info@deschiedamsemolens.nl.

Fijne feestdagen!

Deze prachtige foto van een Schiedamse zonsopgang is gemaakt door molenaar Theo de Rooij vanaf de balie van molen De Vrijheid. Stichting De Schiedamse Molens wenst iedereen een mooie kerst en een gezellige jaarwisseling!

Colofon:

Schiedams Molennieuws is een uitgave van Stichting De Schiedamse Molens | Foto's: Paul Sporken, Theo de Rooij. Kijk voor meer nieuws op onze Facebookpagina's of www.deschiedamsemolens.nl.

Luistertip

Historische Vereniging Schiedam is i.s.m. omroep SCHIE gestart met de podcastserie 'Het Verhaal van Schiedam.' Vrijdag 8 december is er een aflevering over de verdwenen Schiedamse houtzaagmolens.

Terug te luisteren via www.schie.nu en Spotify.